

Verleid?! in maritieme valkuil.

Van de hand van de auteur is eerder verschenen:

Het Buenos Aires complot (jaar 2009, ISBN 978 946 008 0845)

Goeree in zwaar weer (jaar 2010, ISBN 978 946 176 8179)

Waarom de Cornelis V. moest zinken (jaar 2012, ISBN 978 940 210 3373)

Ebook WDCVMZ: ISBN 978 940 212 7690

Europoort in angst (jaar 2013, ISBN 978 940 210 8842)

Ebook EIA: ISBN 978 940 212 8918

Copyright © 2015:

Gerard H. Nijmeijer

Uitgave:

In samenwerking met Brave New Books.nl

Uitgavedatum;

5 februari 2015.

Illustraties:

Gerard H. Nijmeijer

ISBN:

978 940 212 9823

Alle in dit verhaal voorkomende personen zijn ontleend aan de fantasie van de schrijver. Elke gelijkenis met bestaande personen berust op toeval. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, geluidsband, elektronisch of op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de uitgever.

Verleid?! in maritieme valkuil.

Gerard H. Nijmeijer

Hoofdstuk 1.

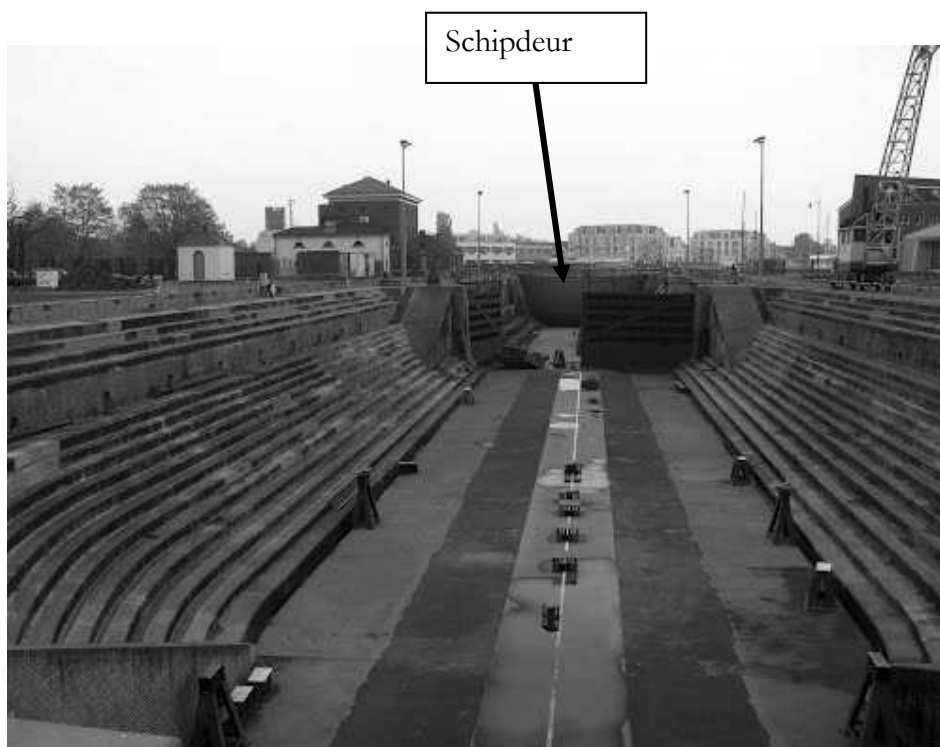
Scheepsdroogdok Jan Blanken bevindt zich in de gemeente Hellevoetsluis op het voormalige Zuid-Hollandse eiland Voorne Putten. Het oude droogdok dateert nog uit het tijdperk van de Franse keizer Napoleon Bonaparte, die destijds over Nederland de scepter zwaaide. Dat was aan het begin van de 19e eeuw. Het droogdok is destijds gegraven en afgebouwd naar een ontwerp en onder toezicht van de Rijkswaterstaat ingenieur en bouwmeester Jan Blanken. Een man met, voor in die periode, een grote capaciteit en kennis op het gebied van de waterbouw. Je zou hem een beetje kunnen vergelijken met de beroemde Hollandse ingenieur Leeghwater. Helaas echter is de man voor het overgrote deel van de Nederlandse bevolking altijd volslagen onbekend gebleven.

Een prachtig dok en historisch monument. Het leuke is, dat het dok anno 2013 geheel gerenoveerd, weer volledig in gebruik is genomen. Tegenwoordig doet het vroegere waterbouwkundige kunstwerk dienst als dokking-werkplaats voor de grotere schepen in de sector van de recreatieve watersport. Jan Blanken moest eens weten, dat zijn bouwwerk in het jaar 2014 nog steeds zo intensief weer wordt gebruikt. Maar voor het hedendaagse type bedrijfsvoering, zoals nu wordt verwezenlijkt, ging een hoop werk aan vooraf. Vele jaren heeft het dok onder water gestaan en was het als gevolg daarvan zwaar verwaarloosd. O.a. metselwerk en houten delen waren in zeer slechte staat. Men beseftte in de burgerij en de ambtenarij helaas veel te laat, dat het buitengewoon jammer, maar ook onverstandig was geweest, om het werk van Jan Blanken zo maar te veronachtzamen. Maar zo is het gegaan en die geschiedenis is niet meer terug te draaien.

Gelukkig kwamen de burgerij en de overheid aan het eind van de twintigste eeuw tot andere gedachten. Na vele jaren van over en weer gepraat kwam men uiteindelijk tot het besef dat het zo niet langer verder mocht gaan. Men ging er na een periode van bezinning gelukkig serieus over nadenken hoe omgegaan moest worden met het oude scheepsdok. Besloten is toen, dat er werk van zou worden gemaakt om

het dok in zijn geheel te restaureren. En gelukkig gebeurde dat daarna ook. Ideeën gingen over tafel om uiteindelijk te worden omgezet in vaste plannen. Een stichting werd opgericht om alles officieel rond te krijgen. Aannemers werden benaderd en met een compleet omvattend restauratiewerk werd tenslotte na veel gepraat begonnen.

Omstreeks jaar 2006 was de restauratie uiteindelijk geheel achter de rug en kon men beginnen met het ontvangen van de eerste schepen, die voor onderhoud- en reparatieopdrachten werden aangeboden. Een aantal jaren daarvoor gebeurde dat ook al, maar op veel kleinere schaal. Er vloeyde weer geld in het laatje van de Stichting.

Jan Blanken Droogdok, Hellevoetsluis

Een groot deel van de werkzaamheden in het dok, zoals het geven van rondleidingen en het ontvangen van bezoekers wordt thans vrijwel altijd door vrijwilligers verricht, met als reden de groepen meestal te

klein zijn om daar een vast betaalde kracht voor in dienst te nemen. Kleine reparaties gebeuren ook nog wel door enkele technische vrijwilligers, waar ik, met de achternaam Van Dijk, mezelf in alle bescheidenheid ook maar onder schaar, maar het echte grote restauratiewerk aan het eigenlijke droogdok wordt regulier door een aannemingsbedrijf uitgevoerd. Dat was en is te specialistisch om door een kleine groep van enthousiastelingen te laten uitvoeren. Daar zijn echte gespecialiseerde vaklui voor nodig, die met grote regelmaat aanwezig moeten zijn.

Een van de hierboven eerder genoemde vrijwilligers derhalve was ik, Gerard van Dijk. Ik had mijzelf bij de dokleiding aangemeld voor het vrijwilligerswerk. Afkomstig zijnde uit de zeevaart, voelde ik me tamelijk sterk tot het dok aangetrokken. Graag zou ik daar ter plaatse dan ook iets willen doen om de vrijwilligers te helpen bij hun klussen. In een plaatselijk weekblad had ik gelezen, dat de Stichting Droogdok Jan Blanken behoefte had aan mensen die zich belangeloos of uit hobbyïsme wilden inzetten voor het dokwerk.

Ik ben sinds kort gepensioneerd en dientengevolge beschikte ik over veel vrije tijd. Met die vrije tijd wilde ik wat nuttigs doen, indien mogelijk voor het algemeen belang.

Samen met mijn vrouw Ellie woon ik in een vrij nieuwe wijk met de naam “Den Bonsen Hoek” in de gemeente Hellevoetsluis. Onze kinderen zijn al vele jaren de deur uit en mijn echtgenote was al lang blij, dat die man van haar iets nuttigs buiten de deur zou proberen op te pakken. Thuis, de hele dag binnen zitten, was en is dan ook helemaal niets voor mij. Ik voelde me nog altijd zeeman, hoewel het al een flink aantal jaartjes terug in de tijd was, dat ik mijn werk uitvoerde in de machinekamers van tamelijk grote zeeschepen. Het vak van machinist ter Koopvaardij sprak me nog altijd aan en als het even kon zou ik dolgraag weer iets technisch gaan doen in een of andere vrijwilligersorganisatie, die raakvlakken had met mijn voormalige zeevarende beroep. Een volle dag thuis zitten tussen vier muren hield ik slecht uit. Nou is dat wel enigszins overdreven, want ik vermaakte mij thuis prima. Maar ik miste mensen om me heen en vooral de

gesprekken met collega's. Of liever gezegd het "geouwehoer" van kerels onder elkaar, want die kunnen er wat van. Vrouwen krijgen daarvan vaak de schuld, maar mannen zijn vermoedelijk een haartje erger.

Het dokwerk paste dus wel bij mijn aard, leek me. Heel vroeger prutsten gepensioneerde zeelieden aan kleine miniatuur scheepjes, die ze vervolgens opbouwden in een glazen fles. Ik moest er niet aan denken. Wat een gepriegel! En wat een bijzondere tijdsbesteding! Ik zou er knettergek van worden. Enfin, toen was er nog geen televisie en je kon moeilijk tijdens je vrije uren aan boord van een zeeschip met je armen over elkaar blijven zitten. Wellicht maakten ze die flessenbootjes in hun hut in de schaarse vrije tijd die de zeelui toen aan boord hadden. Onze kinderen wonen allebei ver weg in het land, dus die kon ik ook niet dagelijks helpen (of vervelen). Bovendien de hele dag een vent thuis over de vloer, die naar klusjes liep te zoeken, begon mijn echtgenote ook danig te irriteren. Ikzelf werd er ook niet vrolijker op. Met Ellie praatte ik er thuis geregeld over.

'Ga alsjeblieft iets buitenshuis zoeken, Ger. Dan kom je weer onder de mensen en ga jij je mogelijk een stuk beter voelen.' Ze kortte meestal mijn naam af tot Ger. We kwamen overeen, dat ik zou uitkijken naar een passend vrijwilligersbaantje.

Na de renovatie of restauratie (wat is het juiste begrip?), wat een aantal jaren in beslag nam, was het dok weer gereed voor het eigenlijke gebruik waarvoor ze destijds ooit was bedoeld. Vanaf dat moment konden er weer schepen worden ontvangen. Zodoende kon het dok ongeveer 200 jaar na de nieuwbouw in de Napoleontische tijd weer nuttig worden gebruikt voor recreatieve doeleinden. Weliswaar was het nu geen officieel marinedok meer waar ze vroeger, twee eeuwen geleden oorspronkelijk voor was uitgegraven, maar het belangrijkste was, dat ze weer werd gebruikt. Niemand had daar verder moeite mee, want haar huidige nieuwe functie was vooral heel zinvol voor de hedendaagse watersport.

Op een zekere ochtend in het vroege voorjaar, het moet ongeveer in het jaar 2004 zijn geweest, besloot ik op een doordeweekse dag de stoute schoenen aan te trekken om me te melden in een houten bijgebouw op het dokterrein. Het gebouwtje had iets weg van een oude barak. De wanden waren opgetrokken van rabat plankendelen in donkergroen geschilderde kleuren. Alles was hier trouwens met groen bedekt en dat gaf een beetje een Zaanse sfeer. Het kleine gebouw deed dienst als informatiebalie en kaartverkoopkantoor.

Mijn fietsje plaatste ik buiten in een standaard voor het hek om vervolgens het droogdokterrein op te lopen. De poort stond open zoals gewoonlijk. Voor die poort bij de ingang weifelde ik nog of ik naar binnen zou gaan. Zou ik het nu wel of niet doen? Ik klopte op de deur. Een heldere, beetje scherpe, vrouwenstem riep “binnen”. Het was een blonde vrouw van middelbare leeftijd die me aansprak. Ze leek mij een vriendelijk mens, dat was voorzien van een flink postuur, waar je als man niet omheen kon en waar je ogen als het ware naar toe werden getrokken. Ze was zeker niet mager en ook nog eens met alles op de juiste plaats.

‘Wat kom u doen? Zoek u iemand?’ klonk het met een duidelijk Rotterdams accent. Ze sloeg de ‘t’ over, waar je de letter moest uitspreken en waar je hem ook schreef. Ik stelde me voor en probeerde de reden van mijn bezoek op te geven, hetgeen me niet meteen lukte. Wederzijds stelde de vrouw zich ook voor.

‘Rianne,’ zei ze kortaf, zonder haar achternaam te noemen.

‘U zoekt vrijwilligers voor het droogdok, las ik in een plaatselijk weekblad,’ zei ik nog steeds enthousiast.

‘Ik kom me daarvoor aanmelden, tenminste, ik kom eens kijken of jullie nog iemand nodig hebben. Ik ben de jongste niet meer, maar ik kan mijn handjes nog goed gebruiken.’ Ze keek me aan met een vreemde blik. Ik had in een flits in de gaten, dat ze mogelijk aan iets anders dacht. Snel drukte ik die gedachte weg.

‘Ik bedoel, dat ik me misschien nog best nuttig zou kunnen maken voor het dok,’ kwam er daarna een beetje haperend bij me uit.

‘Ik persoonlijk zoek niemand, maar de clubleiding zoekt wel mensen. Wij kunnen altijd vrijwilligers gebruiken. Hoe meer hoe beter. Al is ’t maar om de toiletten schoon te maken.’ Vermoedelijk zei ze dat om me

te “stangen” en wilde ze mijn reactie zien. Ik schrok even bij die gedachte, want dat had ik nu niet bepaald in mijn hoofd, ofschoon ik dondersgoed beseftte, dat toiletten schoonmaken er nu eenmaal ook bij hoorde. Ik wachtte het maar geduldig af. Na deze eerste onalledaagse kennismaking verlieten we even later beiden haar kantoortje.

Ik liep met haar mee verder het terrein op om daarna weer een ander eveneens groen gekalkt optrekje binnen te gaan. Recht op een tafel af, langs een bar annex kleine keuken, naar de plek waar een paar mannen en vrouwen zaten te kletsen. Het leek op een soort gemoedelijke werkbepreking. Ze keken lichtelijk verbaasd op. Rianne stelde me voor.

‘Mensen, deze meneer “kom” eens kijken of hij hier als vrijwilliger een bijdrage kan leveren. Zijn naam is Ger van Dijk.’

‘Wat zullen we nu weer beleven? Weer een nieuwe vrijwilliger?’ Ik kon het ingehouden commentaar van hun ogen aflezen en hoorde hen denken. Altijd weer spannend hoe de reacties zouden zijn. ‘Vermoedelijk was ’t hier een doorgangshuis van vrijwilligers’, had ik het idee.

‘Dit zijn onze vrijwilligers en ik ben de gastvrouw,’ riep mijn begeleidster, waarvan ik inmiddels had begrepen, dat zij ook als kantinedame, telefoniste en nog veel meer fungeerde.

‘Hier moeten we het in het dok mee doen. Er zijn er nog wel meer, maar die zitten hier niet bij. Zullen wel aan ’t werk zijn of kunnen vandaag niet aanwezig zijn.’

Ik keek het groepje eens rond. Het klonk me allemaal soms een beetje negatief in mijn oren. Hopelijk werd die gedachte niet bewaarheid.

Er zat een gemengd gezelschap van mannen en vrouwen rond de tafel. Eén vrouw, met de naam Ine Spaans, stak er letterlijk en figuurlijk met kop en schouders boven uit wat lichaamsbouw betreft. Ze had armen als van een vent, best een knap wijf met een vrolijk gezicht, maar in mijn gedachte had ze jarenlang het worstelen beoefend of stond ze stijf van de anabolen. Niet echt het type, dat thuis een rompertje zou breien voor haar aanstaande kleinkind. “Maar die zwaarlijvigen zijn vaak de gezelligsten” ging het door me heen. De lui spraken me wel aan. Oud

en jong door elkaar en totaal verschillend voor wat betreft het milieu waaruit ze mogelijk afkomstig waren was mijn eigen voorspelling. Gelukkig niet allemaal van die oude knarren zoals ik.

‘Ga zitten. Hier is een stoel vrij. Mot je een bak koffie?’ vroeg een lange magere man. ‘Frank is mijn naam, Frank ’t Hart.’ Hij gaf mij een hand en ik sloeg de koffie niet af.

‘Ze is hartstikke vers, dus je komt net op tijd,’ zei lange magere Frank. Hij stelde zich voor een tweede keer voor als Frank ’t Hart.

‘Ik ben zonder werk. Ze hadden me op die school niet meer nodig. Vandaar dat ik nu mijn vrije tijd hier doorbreng. Ik was geschiedenisleraar en voor dat vak was al helemaal geen belangstelling. Te weinig leerlingen, dus ik werd er uitgeflikkerd.’ Ik kon de teleurstelling van Franks gezicht aflezen.

Het gesprek begon al aardig op gang te komen. Het groepje mensen stond me wel aan. Ze kwamen overal vandaan, maar waren allen totaal verschillend. Ik zou me er wel thuis gaan voelen. Ze zullen me best wel opnemen in hun gelederen, hoopte ik. Maar de toekomst zal het uitwijzen. Ik moest daarin gewoon wat meer geduld hebben en natuurlijk ook mijzelf een beetje positief presenteren. Voorlopig zat ik hier en werd ik uitgenodigd om wat over mezelf te vertellen.

Korte tijd daarna kwam er nog een persoon binnen, een stevige gespierde man, ietwat kort van lengte. Hij keek om zich heen en zag mij staan, wilde meteen wat zeggen, maar hield zich in. Rianne nam het woord van hem over.

‘Dit is hopelijk weer een nieuwe vrijwilliger, Rinus. Hij is hier voor het eerst.’ En tegen mij; ‘dit is Rinus Buys, onze dokmeester.’ Ze wees in de richting van Rinus, die er nog even het zwijgen toe deed. De goedgebekte Rianne had ons beiden aan elkaar voorgesteld. Waarschijnlijk beschikte ze over meer sociale vaardigheden als de zojuist binnengekomen man. Dat wist ze zelf natuurlijk ook wel, vandaar dat ze het gesprek met de beleefdheden maar snel van Rinus Buys overnam. Rinus zag er een beetje nors uit was mijn eerste indruk. Niet echt een pratertje. Maar dat zegt natuurlijk nog niet veel. Hij was vast wel een hele goeie dokbaas. En een goeie technicus. Ik zou best nog wel genoeg met hem te maken krijgen was mijn eigen voorspelling.

Inmiddels stond ik vlak bij een grote ovale tafel. Rinus en Rianne stonden naast me. Ze stelde een aantal personen aan mij voor, daarbij hun kant uitwijzend. Ze nam het gewoon van Rinus over. Die had daar schijnbaar helemaal geen moeite mee. Hij liet dat “sociale gedoe” gewoon fijn langs zich heen gaan. Nadat een aantal lui zich hadden voorgesteld en ik van hen trachtte te begrijpen wat ze zo allemaal in het dok uitvoerden, was het mijn beurt.

Ik kreeg het er behoorlijk warm van en ging er even bij zitten. De koffiekkan ging rond. De sfeer werd er wat gemoedelijker door. Het was nooit mijn sterkste kant geweest om ‘en publiek’ over mijzelf te praten, maar het was toch even nodig. Ik kwam er niet onderuit. De ogen van het groepje waren op mij gericht.

Ik begon:

‘Ik ben Gerard van Dijk, maar laat me Ger noemen. Geboren in Amsterdam in het voorjaar van 1945, nog net in de 2eW-oorlog, opgegroeid in Castricum en na een rondje IJsselmeer in de afgelopen 50 jaar tenslotte in 1993 neergestreken in Hellevoetsluis. In mijn jonge jaren met 18 jaar naar zee gegaan als leerling machinist na een opleiding van twee jaar aan de Kweekschool voor Scheepswerktuigkundigen te Amsterdam. Die school was destijds gevestigd aan de Amsterdamse Overtoom nr. 301, waar ik met een tramlijn vanaf Amsterdam Centraal station ’s morgens in alle vroegte dagelijks heenreed.’

Maar in een plotselinge opwelling realiseerde ik me net op tijd, dat niet iedereen hier aanwezig op deze flauwekul uit mijn mond stond te wachten.

“Dus hier niet verder over doorlullen”, dacht ik in een flits. Gauw weer verder met een andere tak van mijn verhaal.

‘Met mijn vrienden was ik vroeger vaak in IJmuiden bij de grootste zeesluizen te vinden. Op onze oude brommertjes knorden we vanuit mijn woonplaats Castricum daar naar toe. Wat toen grote indruk op mij maakte was vooral het gezicht op de scheepsschroeven van de zeeschepen, wanneer de scheepsdieselmotoren in de sluis werden gestart en het kolkende schroefwater met enorme kracht in de sluis werd weggeslagen. Dan staarde ik naar het gevarenbord, waarop stond: “Beware of propeller”. Ik zie het nog voor me. Voor mij persoonlijk

een schitterend gezicht. Ik dacht aan de man of machinist in de machinekamer, die dit allemaal te weeg bracht.

Varen op zee leek mij prachtig en met daaraan vastgeknoopt het beroep van machinist, onder in de buik van een zeeschip, trok mij geweldig aan. Vooral het omgaan met machines en motoren had grote aantrekkingskracht op me. Dat gevoel werd op die jonge leeftijd steeds maar sterker. Van wie ik het heb geërfd weet ik niet. Wel was het zo, dat mijn grootvader van moederskant een bepaalde periode bij de Kon. Marine had gevaren. Mijn vader was helemaal niet technisch. Waarschijnlijk heb ik het meegekregen van mijn moeder.

Ik kon niet wachten met naar zee gaan om naar verre bestemmingen te varen. Natuurlijk ook om de wal op te gaan in beroemde buitenlandse havens om op die manier veel van de wereld te zien. Daar ging ik toen tenminste van uit. Hoe anders pakte dat echter in werkelijkheid uit. In de praktijk van het varen kwam bij mij van “site seeing” weinig terecht.’ Even hield ik mijn mond om na te denken hoe ik verder zou gaan. “Meer “To the point” komen en niet teveel erbij halen” was mijn gedachte, want het verhaal was al lang genoeg geweest.

Ik vertelde er maar niet bij, dat het “de wal op gaan” meestal begon en eindigde in één van de dichtstbijzijnde havenkroegen om daar vervolgens meer dan één potje bier te drinken. Best wel gezellig natuurlijk om je zo met je collega’s op de wal te vermaken. Ik ging snel verder;

‘Veelal bezochten we een restaurant of eet terras om daar eens lekker te schransen, want de dagelijkse scheepspot wilden we ook wel eens onderbreken voor een driesterren menu van een eetgelegenheid op de wal.’

Ik keek eens rond of mijn verhaal nog geloofwaardig was en of ik nog toehoorders had. Mijn nieuwe collega’s luisterden nog steeds aandachtig, of was het schijn?

‘En natuurlijk met de meiden mee,’ gooide Frank ’t Hart eruit. Die opmerking was te verwachten, want het was te netjes allemaal, wat ik vertelde en mijn toehoorders namen alles niet zomaar klakkeloos voor waar aan.

‘Je schiet daarmee helemaal in de roos, ’t Hart. Dat zal bij menig een nogal eens het geval geweest zijn. Veel stappers kwamen dan ook vaak pas in de vroege ochtenduur terug aan boord, hoewel dat meestal slechts in het weekend gebeurde, want door de week in de havens werd in de machinekamer gewoon volgens een dagdienstrooster keihard gewerkt. Er werd van je verwacht dat je ’s morgens om acht uur weer op je werkplek present was met vrij zware arbeid voor de boeg. En met een “punthoofd” valt dat dan niet mee,’ sprak ik uit eigen ervaring.

Ik vervolgde mijn verhaal met het beëindigen van mijn vaartijd, omdat ik thuis bij vrouw en kinderen wilde zijn. Een cliché, wat voor veel jonge zeelieden nog steeds gangbaar is. Aansluitend aan mijn koopvaardijperiode had ik diverse technische jobs aan de wal gedaan. Ik was gelukkig bijna aan het einde van mijn verhaal en veegde het zweet van mijn voorhoofd.

‘Altijd in de techniek gezeten,’ vertelde ik, ‘dat is mijn sterkste kant. Reparaties en onderhoud van mechanische werktuigen, dat vind ik zelf het mooiste om te doen.’

‘Een heel verhaal, Ger,’ stelde Rinus Buys onverwacht vast. De stugge Rinus begon in ene te praten. Ik had helemaal geen erg meer in de man gehad. “Zou hij nu toch nog los komen?” flitste het door mijn hoofd.

‘We zouden je hier in onze werkplaats eigenlijk wel goed kunnen gebruiken, denk ik, als ik je zo aanhoor. Kun je lassen?’ Ik beaamde het volmondig.

‘Elektrisch, autogeen, smeden, draaien, etc., dat heb ik allemaal gedaan.’ Rinus leek gerustgesteld. Hij scheen wat meer vertrouwen in me te krijgen.

‘Ik heb hier nog flink wat lasklussen liggen, dus je kunt wat mij betreft direct aan de slag volgende week.’ Rinus meende het serieus. Een korte stilte was het gevolg. Het leek of zijn gedachten naar andere dingen afdwaalden. Waren we nu al uitgepraat of toch niet? Rinus ging bedachtzaam verder.

‘Er staat volgende maand nog iets interessants te gebeuren. We moeten een oude viskotter dokken. De vissersboot is van een particulier en heeft mogelijk schade opgelopen. De boot ligt momenteel nog met averij aan een steiger in Stellendam. De bedoeling is, dat het schip

hierheen wordt gesleept, want de motor is op dit moment niet bruikbaar.’

‘Wat is er aan de hand met die motor, Rinus?’

Als het de diesel of de voortstuwing betrof, dan paste dat geheel en al in mijn straatje, hoewel ik hier natuurlijk aanwezig was voor het dok en niet voor de kotter. Maar ik kreeg verder geen antwoord op mijn vraag. Rinus Buys bromde wat binnensmonds. Het leek alsof de dokbaas iets wilde zeggen, maar dat het niet voor mijn oren was bestemd. Het maakte me behoorlijk nieuwsgierig.

‘Je hoort nog wel van me. Ik maak je binnenkort wel wegwijs in de werkplaats. Ga eerst maar lekker met de mensen kletsen om iedereen een beetje te leren kennen.’ Het leek me een verstandige tip.

Rinus, die nog steeds naast de groep, die om de tafel zat, was blijven staan, verdween nu verder uit beeld. Hij had genoeg gehoord en beende even later een beetje driftig weg richting zijn eigen kantoortje.

Tussentijds was me door de vrijwilligers meegedeeld, dat Rinus niet tot de vrijwilligersgroep behoorde, maar tot de vaste werkkrachten van het droogdok. Hoewel dat waarschijnlijk maar een of twee personen waren die als zodanig op de loonlijst van het dok stonden. Rinus ontving daar een “echt” overheidssalaris voor en was als zodanig dus in dienst van de Stichting. Het leek me bijgevolg best zaak om de man heel serieus te nemen. Hij was uiteindelijk mijn werkelijke baas.

Ik zat nog een beetje onwennig om me heen te kijken achter de grote koffiethermoskan tussen deze mensen aan de lange ovale tafel. Ine Spaans zat aan mijn ene zijde met daarnaast Annie Poortvliet en Frank ’t Hart aan mijn andere zijde. Tegenover mij zat Jan van Straten en gastvrouw Rianne Stevens.

Ik besloot het balletje over de visserskotter nog een keer op te gooien.

‘Wat is er met dat schip aan de hand, Ine?’ Ik vroeg het aan haar uit pure nieuwsgierigheid en omdat haar kleppie tamelijk los zat. Dat had ik al snel bemerkt. Mogelijk was ze wat openhartiger dan Frank, die naast me zat aan mijn andere zijde.

‘Geen idee, er schijnt iets met de schroef aan de hand te zijn. Verder weet ik het ook niet,’ zei de stevige dame een beetje nerveus, waarbij ze

zenuwachtig over haar stoelzitting heen en weer schoof. ‘We zullen er later wel meer van horen. Als dat schip droog komt te staan zullen er zeker wel weer vragen worden gesteld over de eventuele averij, mocht die aanwezig en vrij ernstig zijn. Dan komt de aap toch wel uit de mouw.’

Ik hoorde het aan. Frank ’t Hart ging er maar verder niet op in, terwijl ik steeds nieuwsgieriger werd. Afgezien van alle nieuwe indrukken, die ik had opgedaan, kwam dit met die kotter er ook nog bij. Het bezorgde bij mij in ieder geval de nodige opwinding. Zo had ik thuis nog eens wat te vertellen aan mijn echtgenote. Of ze op al deze nieuwigheden stond te wachten was voor mij de vraag. Zeker was, dat ik de komende tijd niet achter de geraniums behoefde te zitten.

Hoofdstuk 2.

De week na mijn aanmelding bij het dok vloog voorbij. Ik had in die tijd thuis met Ellie heel serieus over het vrijwilligerswerk bij het droogdok nagedacht. Maar ook veel over gepraat. Ik had haar iets verteld over wat ik in het dok zou kunnen doen en wat me daar verder nog de komende periode te wachten stond. Ze kon zich er een redelijke voorstelling van maken, hoewel dat voor een buitenstaander meestal tamelijk moeilijk kan zijn.

In het verleden, toen ik ooit nog voer bij de Nederlandse Koopvaardij, zocht ze me soms op, wanneer ik met mijn schip in een dergelijk droogdok lag. Dat was meestal bij de ADM of de NDSM langs het IJ in Amsterdam of heel soms ook wel bij de werf van Verolme in de Rotterdamse Botlek.

Wij konden destijds met wat moeite en in een klein beetje gebukte houding onder mijn schip doorlopen, mits de doksteunen, waar het schip op rustte, voldoende van hoogte waren. Ooit was dat het geval toen ik met de P.G. Thulin van de NETM (Ned. ErtsTanker Mij.) in het Verolme droogdok in de Botlek lag. Een heel bijzonder iets, om samen met je (toen nog) vriendin gebukt onder zo'n groot zeeschip door te lopen, met in je achterhoofd, dat als het schip door zijn blokken heen mocht zakken, ik met de vrouw echt zo plat als een dubbeltje zou zijn. Het gaf mij eerlijk gezegd toch altijd wel een iets beklemmend gevoel, hoewel het in werkelijkheid natuurlijk nooit zou kunnen gebeuren. Het dokgebeuren was Ellie dus lang niet onbekend.

Het interessante was, op het moment in de week na mijn aanmelding, dat over een paar weken een oude viskotter moest gaan dokken. Om daarbij een beetje te kunnen helpen leek mij dan ook best leuk. Vooral om te kunnen bekijken hoe alles in zijn werk zou gaan tijdens het totale dokking-proces. Op welke wijze met de drijvende dokdeur (ook wel schipdeur genoemd) zou worden gemanipuleerd, etc.

Die deur, daar was wel iets heel bijzonders mee aan de hand. Het ding bestond uit een soort banaanvormige boot(schip) met bovenop een vlak horizontaal gebreeuwd dek bestaande uit hardhouten planken. De

schipdeur paste precies tussen twee waterdichte sponningen voor de ingang van het gegraven dok. Wanneer het dok leeggepompt moest worden om een schip droog te zetten, werd de schipdeur voor de ingang van het dok gevaren om vervolgens afgezonken te worden tussen de sponningen in de dokkadewanden aan beide zijden of uiteinden van het drijvende gevaarte.

Men deed dat als volgt; door het openen van een buitenboordafsluiter aan de schipdeur loopt de (ovaalvormige) deur vol met water. Langzaam zakt de (dok)schipdeur daarop steeds een beetje dieper in het water van het droogdokbassin. Ze zinkt vervolgens in de zeer goed passende sluitingen (of sponningen). Eenmaal op de bodem aangeland gaat men er van uit, dat het dok waterdicht is afgesloten. Dan kan worden begonnen met het leegpompen van het gegraven dok.

Dat leegpompen neemt anno nu vrij veel tijd in beslag. Er gaat gewoonlijk minstens een etmaal overheen, omdat de originele vroegere stoomgedreven zuigerpompen niet meer aanwezig zijn. Men is nu aangewezen op modernere elektrisch aangedreven pompen met een veel kleinere opbrengst voor het wegpompen van de enorme watermassa. Voordeel van deze tijd is natuurlijk, dat er geen stoommachine en stoomketel installatie meer aan te pas komen.

Ellie was dus redelijk goed op de hoogte van wat mij als vrijwilliger tussen het dokpersoneel te wachten stond. Voorlopig zou ik me nog moeten bezighouden met wat klein onderhoudswerk en mogelijk zou ik mee kunnen lopen met de rondleidingen om op die manier enige kennis op te doen over de geschiedenis van dit oude waterbouwkundige project. Dat was zeer zeker belangrijk, want om de museumbezoekers iets over de geschiedenis te kunnen vertellen moest ik zelf toch ook serieus een blik in de geschiedenis van het dok hebben geworpen.

Lectuur over het dok was er voldoende in huis en gastvrouw Rianne kon me daar heel goed mee helpen. Ik had me voorgenomen twee dagen per week bij het dok aanwezig te zijn. Die dagen vulde ik op met het verrichten van kleine klusjes. Verder las ik wat over het dok en ging ik mee met de rondleidingen. Al doende ving ik op die manier al veel op om in mijn grijze cellen te slaan. Of ik het allemaal kon onthouden,

dat zouden de komende maanden wel uitwijzen. Heel interessant was ook de rondleiding door de brandbluswatergangen (aquaducten) van het dok.

Rond het gehele dok ligt een stelsel van onderaardse van baksteen opgemetselde gangen, de zogenaamde aquaducten, die in vorige eeuwen dienst hadden gedaan als bluswater- en werkwatervoorziening voor het personeel. Het water daarin werd destijds gebruikt ten behoeve van brandblus- en schoonmaakwerkzaamheden aan de schepen, wanneer die schepen op de droge dokvloer stonden. Op een dergelijke manier was het eenvoudig om direct in noodgevallen over een grote watervoorraad te beschikken.

Op een van die dagen, voorafgaand aan de geplande dokking van de vissersboot met kenteken NL007, sprak Frank 't Hart me plotseling aan.

‘Ger, wil je iets bijzonders zien?’

Ik keek hem vragend aan; ‘Wat bedoel je, Frank? Heb ik iets gemist in de afgelopen dagen?’

‘Mijn vraag is of je al eens in de aquaducten bent geweest? Ik denk namelijk van niet. Ga je met me mee?’

‘Wat bedoel je met aquaducten, wat zijn dat?’ Ik dacht aan de waterkanalen uit de oude Griekse- of Romeinse tijd, die een stad in de oudheid van schoon water voorzagen. Zelfs een James Bond film opgenomen in Istanboel schoot door mijn hoofd. Maar dergelijke bassins waren hier toch echt niet aanwezig, zelfs als ik heel goed om me heen keek? Niets dat daar op leek, voor zover ik kon zien? Frank bedoelde kennelijk toch iets anders.

‘Er lopen hier rond het dok ondergrondse waterkanalen,’ herhaalde Frank. Ik keek de man ongelovig aan.

‘Ik ga graag mee om dat spektakel te zien, waar of wat het dan ook moge zijn, maar had dat dan niet eerder gekund?’ vroeg ik heel tactloos aan mijn vrijwilliger-dokcollega. Ik had het eruit geflapt voordat ik er erg in had.

‘Nee, zolang het dok onder water staat kunnen we er beter niet in gaan. Da's te link, voor het geval water in de aquaducten zou binnenstromen vanuit het gevulde dok. Maar het dok staat nu droog evenals de aquaducten.’ Frank had gelukkig niet op mijn botte antwoord

gereageerd. Ik was eigenlijk wel enthousiast om dat gangenstelsel eens te zien, want ik had er vaag wel eens iets over gehoord, echter het bekijken ervan was nog steeds niet van de grond gekomen.

‘Uiteraard, graag Frank. Ik ga meteen met je mee.’

Ik liep achter Frank aan. Eenmaal buiten op het terrein trok mijn collega een luik open op de kademuur. Er verscheen een stenen trap, die ons naar beneden leidde. Frank, als gids, liep voorop. Ik daalde achtereenvolgens achter Frank de met algen bedekte trap af. Een paar tellen later stond ik op een vrij gladde gemetselde vloer. Recht voor me uit zag ik een lange donkere gang. Hier en daar op vaste afstand van elkaar scheen licht van buiten afkomstig door een glazen (plexiglas) luik van boven af de tunnel binnen. Het was een beetje een onheilspellend gezicht. We stonden in een tamelijk lange, gemetselde, bakstenen gang tientallen meters voor ons uit te kijken. Het plafond, op ongeveer een meter afstand boven mijn hoofd, was eveneens van baksteen in een halfronde vorm. Eigenlijk had het meer de vorm van een koepel. Voor mijn gevoel was het hier allemaal een beetje luguber. Het hele bouwsel deed me aan vroegere ondergrondse kerkers van een duister middeleeuws kasteel denken, waarbij op elk moment een uitgemergelde langharige bebaarde gevangene tevoorschijn kon komen.

‘Hier stond vroeger een laag water in, rond het gehele dok,’ zei Frank.

‘We kunnen doorlopen tot het einde.’ Voorzichtig schuifelde ik achter mijn collega-gids aan. Ik was weer klaar wakker.

‘Pas op, Ger, het is hier allemachtig glad. Allemaal alg en modder. Het moet hier hoognodig weer worden schoongemaakt. Zo kunnen we hier geen bezoekers meer door rondleiden. Mooi klusje Ger.’ Ik zag het al helemaal voor me. “Vandaar al die vrijwilligers,” dacht ik.

‘Maar dat lossen we anders op. Wees niet ongerust. We gooien hier loopplanken en metalen roosters neer. Daar kunnen de mensen dan op lopen. Maar zelfs dat is een vrij vervelend vrijwilligerklusje.’

We liepen verder. Zeker een ruime honderd meter. Gangen en nog eens gangen. We sloegen twee keer bij een bocht af naar links tot we aan het einde van het gangenstelsel waren. Ik keek mijn ogen uit. Wie had zoiets nu verwacht, dat er rond dit droogdok een dergelijk imposant gangenstelsel aanwezig was.

Aan het einde namen we een trap omhoog. Het was een indrukwekkend gebeuren geweest, het doorlopen van dit prachtige stuk metselwerk uit voorgaande eeuwen. Toen konden ze, met de hun destijds minimaal ter beschikking staande middelen, toch ook al heel veel. En dat allemaal bij het ontbreken van elektrische machines. De rondleiding was mooi, maar behoorlijk onheilspellend. Wat zou hier vroeger in zo'n gang allemaal hebben kunnen gebeuren of mogelijk ook echt gebeurd zijn? Er ging van alles door mijn hoofd. Misschien was hier ooit wel een geheime opbergplaats geweest of werden in deze gangen geheime zaken voor de Duitsers verborgen gehouden. Ik vond dat helemaal niet zo'n gekke gedachte. De slechtste Duitse soldaten stalen alles wat van enige waarde was. Ze waren gek op kunstschaten. En de Hollanders moesten maar weer proberen om veel kostbaarheden veilig te stellen.

Dit alles ging door mijn hoofd, juist om het feit, dat er nog maar kort geleden een spectaculaire schilderijenroof had plaats gevonden uit een groot beroemd museum in Den Haag. De roof werd als zeer belangrijk nieuws gebracht op de voorpagina's van de bekendste dagbladen. De dieven hadden het gemakkelijk gehad. De beveiliging bleek uitgeschakeld te zijn, maar de bewakers wisten van niets. De politieverhoren hadden tot op heden nog niets opgeleverd.

Het nieuws van de roof was echter al weer snel naar de achtergrond verdrongen. De tijd schreed voort en ik hoorde en las al gauw niets meer over die kunstroof. Maar de gebeurtenis kon ik voorlopig nog niet loslaten, vooral toen ik door de aquaducten liep. Deze ondergrondse gangen leenden zich uitstekend voor het opbergen van kunstschaten. Uitgaande van het feit, dat de gangen in vroeger tijd dan droog moesten hebben gestaan.

Aan het eind van de tunnelgang kwam het daglicht me tegemoet en kon ik weer naar buiten kijken. Ik was toch echt wel blij dat ik het aquaduct kon verlaten en weer boven op de kademuur stond. De frisse buitenlucht deed me goed. Het was allemaal redelijk bedompt, maar ook zeer indrukwekkend geweest in het gangenstelsel. Frank had zijn

best gedaan en ik had een hoop informatie tot me gekregen en iets gezien en ontdekt waar ik eerder geen flauw benul van had gehad.

Ik had me in de afgelopen weken prima vermaakt en voelde me al helemaal thuis tussen de dokvrijwilligers. De weg in de werkplaatsen had ik me helemaal eigen gemaakt. Het voelde, alsof ik al redelijk ingewerkt was. De weken vlogen voorbij. Het moment kwam steeds dichterbij, dat we eindelijk een dezer dagen de oude viskotter konden verwachten.

Ik was op de bewuste dag al vroeg bij het dok aanwezig. Op de kop af om 08.30 uur die ochtend zaten we bij elkaar in ons “Pikheit” hok in afwachting van de dingen die stonden te gebeuren. Dat was het wachten op een seintje van Rinus Buys, dat wij, de vrijwilligers konden beginnen. Vandaag zouden we de kotter ontvangen. Ik voelde een lichte gezonde spanning bij mezelf opkomen. Maar ook onder de vrijwilligers heerste een bepaalde nervositeit. Ik kon het goed begrijpen. Er moest met de zware stalen schipdeur worden gemanoeuvreerd en dat was geen gemakkelijke klus. Ook al had je zoiets al diverse keren gedaan, dan nog bleef het toch altijd weer een spannende aangelegenheid. Zoiets had ik van enkele vrijwilligers begrepen, die dit klusje al meerdere malen hadden verricht. Een ding was zeker, aan mij hadden ze nog niet veel. Ik voelde me dan ook best een beetje een onbeholpen dummy, ondanks mijn jarenlange werkervaring in de maritieme techniek.

Een paar dagen hiervoor had Rinus Buys het dok weer vol water laten lopen. Dat was nodig om de schipdeur omhoog te krijgen uit zijn sponningen en om de deur te laten drijven. Pas dan kon het gevaarte worden weggevaren naar een plek aan de zijkant.

Het schip, de “Adriana”, een oude binnenvaartschuit omgebouwd tot woonboot, die thans nog in het dok lag, was qua reparatiewerkzaamheden gereed. Ze lag aan de dokkade stand bye om weer uit te varen.

Rinus, die tussen ons in zat aan de koffietafel, stond plotseling op.

‘We gaan beginnen mensen. De kotter komt vanmiddag binnen. Maar voor die tijd moet die binnenvaartschuit uitvaren. We hebben de hele ochtend de tijd, maar die tijd hebben we ook wel nodig. Ik ga starten met het leegpompen van de deur.’

Hij sprak met een lichte stemverheffing. Waarschijnlijk om iets meer indruk te maken. Ik begreep, dat Rinus het werk stond te verdelen. Hij deed dat staande tegenover de mensen die rond de ovale tafel zaten. Zo kon hij ze allemaal beter overzien. Rinus was wat klein van stuk en op deze manier gaf hij zichzelf mogelijk het gevoel iets meer overwicht te hebben op zijn ploegje mensen. “Werken met vrijwilligers was vast niet altijd even gemakkelijk”, dacht ik. “Je moet er voor in de wieg gelegd zijn.” Sancties toepassen bij onwelwillende lieden was hier moeilijk toepasbaar. Als het ze in het algemeen niet beviel, was je jouw vrijwilligers in “no time” weer kwijt. Het omgaan met vrijwilligers was eigenlijk psychologisch gezien soms net zo moeilijk als lopen over een evenwichtsbalk. Er was altijd commentaar uit alle hoeken, voor welke richting je ook uitging. Gelukkig ging hier iedereen zonder morren op pad. Ze wisten van elkaar wat ze moesten doen en Rinus had daar verder voorlopig geen omkijken naar.

Ik moest met Frank ’t Hart meelopen had Rinus me opgedragen. Ine Spaans en Jan van Straten vormden het tweede team. Rinus zelf ging met Rianne Stevens op pad. Na weinige minuten kwamen we aan in de werkplaats, annex magazijn. Daar lag alles wat we nodig hadden. Touwen, metalen harpsluitingen en nog veel meer hang- en sluitwerk. Met al het materiaal sjouwend op onze rug voerde onze tocht vervolgens richting dokdeur. Elk team had z’n eigen werkspullen bij zich. Ine liep samen met haar collega naar de westkant van de dokdeur(schipdeur) en Frank en ik naar de oostzijde. Rinus Buys was de grote regelaar. Met spanning wachtte ik alles af, hoewel ik wel een beetje kon raden wat er nu stond te gebeuren.

Rinus, die in het midden boven op de houten vloer van de schipdeur stond, begon driftig aan een handwiel te draaien. Hij bediende daarmee een afsluiter in de uitlaat van de pomp, want even later schreeuwde hij ons toe: ‘Ik ga pompen.’ Hij drukte op een knop, waarmee waarschijnlijk de pomp werd gestart die zich in de schipdeur bevond.

Enkele seconden later spoot een grote dikke straal water uit de schipdeur de haven in. Het was voor mij vermakelijk om aan te zien.

‘Nou moeten jullie goed opletten, en jij speciaal Ger, want nu gaat het spannendste van de hele klus gebeuren. Ik ben de deur al aan het leegpompen en die zal over een paar minuten omhoog komen. En dan gaat hij drijven als een boot.’ Ik keek Frank aan met een blik, dat ik het allemaal heel erg goed begreep. De pomp deed goed zijn werk. Hij pompte uitstekend en het duurde dan ook niet lang of de eerste tekenen van “omhoog komen” dienden zich aan.

‘Hij komt omhoog, opletten allemaal!’ brulde Rinus, die met z’n neus naar de sponningen gluurde om te zien over hoeveel centimeter de schipdeur vanuit het water was opgestegen. De pomp loosde nog flink wat water, totdat de deur voldoende uit zichzelf dreef. Nu was het verder de beurt aan de vrijwilligers, met name aan Ine Spaans en Jan van Straten. De schipdeur dreef op dit moment vrij in het water voor de dokingang. Rinus liet weer luid van zich horen;

‘Frank en Ger, aan jullie kant nu trekken! Haal hem naar je toe! Ine, laat de boel maar vieren!’ Ine en Jan konden niet erg veel doen. Ine behoefde haar spieren bijna niet te gebruiken. Het kwam nu op Frank en mij neer.

‘Frank en Ger, trekken aan die hap!’ klonk het weer. Rinus Buys stond op de nu drijvende en varende schipdeur aanwijzingen te geven, die door ons opgevolgd dienden te worden. Het commanderen ging Rinus goed af. Het leek erop, alsof de man nog in militaire dienst was geweest voor zijn nummer (dienstplicht). Frank en ik trokken ons ’t apenlazarus. Het gaf me een gevoel van trekschuittrekker te zijn, zoals in vroeger eeuwen. Slechts het jaagpad ontbrak hier nog. Langzaam kwam de varende molog in beweging en draaide om zijn as naar de oostelijke zijde van het dok. Een half uur later was het karwei gefikst en kon de deur stevig worden vastgelegd aan een paar bolders op de kademuur. Rinus Buys kon tevreden zijn en wij blij, omdat het zo voortreffelijk was gegaan.

‘We hebben het weer gefikst, mensen. Allemaal bedankt. De “Adriana” kan uitvaren.’ Dat was niet tegen dovemansoren gezegd. De schipper van de oude binnenvaartschuit voer binnen ‘no time’ aan ons voorbij met de gebruikelijke groeten en bedankjes.

‘De kotter kan binnenkomen en afmeren. Allemaal een pot bier van de club op de goede afloop,’ betoogde onze dokmeester Rinus, die zich ondertussen het zweet van z’n voorhoofd veegde. Rianne Stevens gaf hem daarop een kus. Beetje intiem was het wel, maar het was voor ons een leuk gezicht, de armen van Rianne om de hals van Rinus te zien, die niet wist hoe hij moest kijken.

‘Goed gedaan Rinus,’ zei ze met een brede smile. Ik was er een beetje verrast door. Hadden die twee iets met elkaar? Het leek me duidelijk.

Rond een uur of één in de voormiddag liep de oude viskotter met nummer NL007 de haven van Hellevoetsluis binnen. Het schip kwam aangevaren uit Stellendam en lag nu voor de Hellevoetse draaibrug bij de haveningang, waarvan het vaarwater daarachter “Het Grote Dok” wordt genoemd. De brugwachter had het gevaarte al zien aankomen en was bezig de slagbomen bij de brug voor het verkeer dicht te gooien. Het publiek hoorde je al van verre brommen, want de doorvaart zou wel even duren. Het nam allemaal extra tijd in beslag, want de oude kotter voer niet uit zichzelf. Het gevaarte werd getrokken door een eveneens stokoude motorsleper. Waarschijnlijk van een particulier persoon, die een paar grijpstuivers wilde bijverdienen. Het was een kleine oude sleper, vroeger ook wel genoemd “opduwertje”. Voorzichtig begon het slepertje weer te trekken, toen de schipper van het kleine ding het sein kreeg, dat de doorvaart vrij was. Vanaf dat ogenblik ging het allemaal weer redelijk snel. En dat moest ook wel. Bij te langzaam varen zou de kotter door de brug zijn gaan dwarrelen en mogelijk als gevolg daarvan zichzelf of de brug beschadigen. De schipper op de kotter deed het prima. Een jonge gozer van een jaar of dertig, die vakkundig achter het roer zijn schip door de smalle brugopening loodste. Zo verliep het allemaal toch nog vrij snel. De slagbomen openden zich weer en het mopperende publiek wist niet hoe snel ze zich weer over de brug een weg moesten banen. De combinatie kotter-sleepboot zette zich opnieuw in beweging voor de laatste paar honderd meter. Tien minuten later lag de sleep voor het dok. Langzaam trok de kleine sleepboot de NL007 het dok in. Frank en ik kregen van de schipper de afmeerlijnen toegeworpen en in een mum van tijd lag de oude vissersboot vast aan een kademuur in het dok. De